

OBSAH

Obecná část

Hlava I

POJEM, PŘEDMĚT, METODA, ÚLOHA A SYSTÉM ČS. PRACOVNÍHO PRÁVA

1. K pojmu a významu čs. pracovního práva	7
2. Předmět pracovního práva — společenské pracovní vztahy	9
3. Metoda právní úpravy jako výraz specifičnosti čs. pracovního práva	14
4. Úloha pracovního práva. A/ Hospodářskoorganizační funkce pracovního práva. B/ Ochranná funkce čs. pracovního práva. C/ Politickovýchovná funkce čs. pracovního práva. D/ Pracovní právo — nástroj řešení neantagonistických rozporů v pracovněprávních vztazích.	18
5. Systém čs. pracovního práva. A/ Systém pracovního práva. B/ Právo sociálního zabezpečení.	20

Hlava II

PRAMENY ČS. PRACOVNÍHO PRÁVA A JEJICH APLIKACE

1. K historickému vývoji pramenů čs. pracovního práva. A/ K pracovnímu zákonodárství v období do II. světové války. B/ Vývoj pracovního práva v lidovědemokratickém Československu do vydání zákoníku práce. C/ Vývoj socialistického pracovního práva v ČSSR po vydání zákoníku práce.	23
2. Prameny čs. pracovního práva. A/ K pojmu pramenů čs. pracovního práva. B/ Hlavní prameny čs. pracovního práva. C/ Třídění pramenů čs. pracovního práva	28
3. Působnost čs. pracovního práva. A/ Věcná působnost čs. pracovního práva. B/ Osobní působnost čs. pracovního práva. C/ Časová působnost čs. pracovního práva. D/ Prostorová působnost čs. pracovního práva. E/ Působnost pracovního práva na pracovněprávní vztahy s cizím prvkem	34
4. Výklad a aplikace norem čs. pracovního práva	36
5. Mezinárodní organizace práce a její úmluvy a doporučení. A/ Mezinárodní organizace práce a její funkce. B/ Orgány MOP. C/ Úmluvy a doporučení MOP	37

Hlava III

ZÁKLADNÍ ZÁSADY ČS. PRACOVNÍHO PRÁVA

1. Pojem a význam čs. pracovního práva základních zásad	42
2. Základní zásady čs. pracovního práva	44

Hlava IV PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY

1. Pojem a třídění pracovněprávních vztahů	52
2. Účastníci (subjekty) pracovněprávních vztahů. A/ Subjekty pracovněprávních vztahů. B/ Pracovněprávní způsobilost socialistické organizace. C/ Pracovněprávní způsobilost pracovníka. D/ Ostatní subjekty pracovněprávních vztahů	55
3. Zastoupení v pracovněprávních vztazích.	58
4. Obsah pracovněprávních vztahů. A/ Práva a povinnosti v pracovněprávních vztazích. B/ K pojmu nárok	59
5. Vznik a změna pracovněprávních vztahů. A/ Vznik pracovněprávních vztahů. B/ Změna pracovněprávních vztahů. C/ Změna obsahu pracovněprávních vztahů. D/ Změna objektu pracovněprávních vztahů	62
6. Zánik práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů	64
7. Zajištění práv a povinností z pracovněprávních vztahů	68

Hlava V PRACOVNĚPRÁVNÍ SKUTEČNOSTI

1. Pracovněprávní skutečnosti, pojem a druhy	70
2. Pracovněprávní úkony, pojem a druhy	72
3. Náležitosti pracovněprávních vztahů a právní důsledky jejich vad. A/ Náležitosti pracovněprávních úkonů. B/ Vady pracovněprávních úkonů a jejich právní následky	75
4. Čas jako pracovněprávní skutečnost	80

Hlava VI ÚČAST PRACOVNÍKŮ NA ŘÍZENÍ HOSPODÁŘSKÉHO, SOCIÁLNÍHO A KULTURNÍHO ŽIVOTA SPOLEČNOSTI A POSTAVENÍ A ÚLOHA ODBORŮ V SOCIALISTICKÝCH ZEMÍCH

1. Účast pracujících na řízení organizace. A/ Význam účasti pracujících na řízení organizace. B/ Funkce účasti pracujících na řízení organizace. C/ Formy účasti pracujících na řízení organizace	84
2. Postavení a úloha odborů v socialistických zemích. A/ K postavení odborů v socialistických zemích. B/ Úloha odborových organizací v socialistických zemích.	88
3. Postavení, úkoly a organizační struktura Revolučního odborového hnutí v ČSSR. A/ Postavení a úkoly ROH. B/ Principy organizační výstavby ROH.	91

Zvláštní část

ODDÍL PRVÝ

Pracovní poměr

Hlava VII POJEM A DRUHY PRACOVNÍHO POMĚRU

1. Pojem pracovního poměru a pracovní závazek. A/ Pojem pracovního poměru. B/ Pracovní závazek.	97
2. Koncepce pracovního poměru. A/ K vývoji teoretických koncepcí pracovního poměru. B/ Teoretické koncepce soc. pracovního poměru.	101
3. Druhy pracovního poměru	106

Hlava VIII VZNIK, ZMĚNA A SKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU

1. Vznik pracovního poměru a pracovní smlouva. A/ Způsoby vzniku pracovního poměru. B/ Pracovní smlouva. C/ Rámcová pracovní smlouva.	108
2. Změny pracovního poměru. A/ K pojmu změny pracovního poměru. B/ Změny v obsahu pracovního poměru. C/ Změna zaměstnávající organizace	115
3. Skončení pracovního poměru. A/ Způsoby skončení pracovního poměru. B/ Právní úkony, směřující ke skončení pracovního poměru. C/ Právní události, mající za následek skončení pracovního poměru. D/ Úřední úkony, na jejichž základě dochází ke skončení pracovního poměru. E/ Nároky z neplatného rozvázání pracovního poměru.	119

Hlava IX PRACOVNÍ KÁZEŇ

1. Pojem a obsah pracovní kázně. A/ Funkce pracovní kázně. B/ Pova-ha socialistické pracovní kázně. C/ Pojem pracovní kázně. D/ Povin-nosti, spadající do pojmu „pracovní kázeň“. E/ Konkretizace základ-ních povinností pracovníků, vyplývajících z pracovního poměru. F/ Povinnosti právní a povinnosti morálněpolitické.	131
2. Pracovní řád	138
3. Metody a prostředky upevňování pracovní kázně. A/ K metodám a prostředkům upevňování pracovní kázně obecně. B/ Organizace práce, pracovní motivace a pracovní kázeň. C/ Výchova, odměny, sankce. D/ K motivační struktuře vědecké organizace práce a rozvoje pracovní kázně z hlediska perspektivního vývoje.	140

Hlava X PRACOVNÍ DOBA

1. Pojem pracovní doby	148
2. Délka pracovní doby. A/ Stanovení pracovní doby a její třídění. B/ Normální pracovní doba (obecně stanovená). C/ Zkrácená pracovní doba. D/ Neúplná pracovní doba (kratší pracovní doba).	150
3. Rozvržení pracovní doby a její využívání	157
4. Přesčasová a noční práce. A/ Přesčasová práce. B/ Noční práce.	160

Hlava XI DOBY ODPOČINKU

1. Pojem doby odpočinku	162
2. Přestávky v práci	163
3. Odpočinek mezi dvěma směnami (denní odpočinek)	165
4. Nepřetržitý odpočinek v týdnu (týdenní odpočinek)	165
5. Svátky	167
6. Dovolená na zotavenou. A/ Pojem a vznik nároku na dovolenou. B/ Délka dovolené. C/ Realizace práva na dovolenou.	168

Hlava XII MZDA

1. Pojem a funkce mzdy v socialistické společnosti	172
2. Formy mzdy, jejich stanovení a používání	175
3. Mzda ve zvláštních případech	179
4. Ochrana mzdy	180

Hlava XIII

NÁHRADA MZDY PŘI PŘEKÁŽKÁCH V PRÁCI A NÁHRADA VÝDAJŮ V SOUVISLOSTI S PLNĚNÍM PRACOVNÍCH ÚKOLŮ

1. Pojem překážky v práci a náhrady mzdy při ní. A/ Pojem překážky v práci. B/ Náhrada mzdy	182
2. Překážky v práci na straně pracovníka. A/ Překážky z důvodu obecného zájmu. B/ Služba v ozbrojených silách. C/ Školení a studium při zaměstnání. D/ Důležité osobní překážky. E/ Společná ustanovení o překážkách v práci.	186
3. Překážky v práci na straně organizace. A/ Prostoje. B/ Nepříznivé povětrnostní vlivy. C/ Ostatní překážky na straně organizace	190
4. Náhrady výdajů poskytované pracovníkům v souvislosti s výkonem práce. A/ Pojem a druhy náhrad výdajů. B/ Náhrady výdajů při pracovní cestě. C/ Náhrady výdajů při přeložení na pracoviště v jiné obci a při přijetí do práce. D/ Náhrady při některých pracích, vyplývajících ze zvláštní povahy povolání	191

Hlava XIV BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PRACOVNÍKŮ

1. Funkce a význam bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	198
2. Pojem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	200
3. Právní úprava bezpečnosti a ochrany zdraví při práci A/ Předpisy k zajištění BOP. B/ Zásady právní úpravy BOP	202
4. Práva a povinnosti subjektů k zajištění BOP. A/ Práva a povinnosti k zajištění BOP. B/ Povinnosti pracovníků. C/ Povinnosti vedoucích pracovníků. D/ Povinnosti socialistických organizací. E/ Povinnosti dalších subjektů	203

Hlava XV PÉČE ORGANIZACE O PRACOVNÍKY

1. Pojem péče organizace o pracovníky. A/ Péče o pracovníky a obsah pracovního poměru. B/ K pojmu pracovní podmínky. C/ Pojem péče o pracovníky	209
2. Právní úprava péče organizace o pracovníky. A/ Péče o kulturní a odborný rozvoj pracovníků a jejich pracovní podmínky. B/ Péče o kvalifikaci pracovníků. C/ Odborná práce absolventů škol. D/ Zabezpečení při pracovní neschopnosti, ve stáří a zaměstnávání po návratu do práce	214

Hlava XVI ZVLÁŠTNÍ PRACOVNÍ PODMÍNKY ŽEN A MLADISTVÝCH

1. Zvláštní pracovní podmínky žen. A/ Zaměstnanost žen. B/ Pojem zvláštních pracovních podmínek žen. C/ Pracovní příležitosti pro ženy a zařízení, umožňující jim zaměstnání. D/ Zákazy některých prací a převedení k jiné práci. E/ Omezení noční práce. F/ Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami. G/ Mateřská dovolená. H/ Další oprávnění žen z důvodů péče o dítě. CH/ Zvýšená ochrana těhotných žen a některých žen, pečujících o dítě při rozvázání pracovního poměru ze strany organizace	220
2. Zvláštní pracovní podmínky mladistvých. A/ Pojem zvláštních pracovních podmínek mladistvých. B/ Povinnosti organizace vůči mladistvým. C/ Zákazy zaměstnávání mladistvých některými pracemi	227

ODDÍL DRUHÝ Další základní pracovně právní vztahy

Hlava XVII UČEBNÍ POMĚR

1. Učební poměr jako forma přípravy mládeže pro povolání. A/ Výchova mládeže pro povolání. B/ Zajištění výchovy pro povolání v učebním poměru	231
2. Pojem učebního poměru	233
3. Vznik a změny učebního poměru. A/ Vznik učebního poměru. B/ Změny učebního poměru	235
4. Obsah učebního poměru	239
5. Skončení učebního poměru	241
6. Návaznost pracovního poměru na učební poměr	243

Hlava XVIII

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY NA ZÁKLADĚ DOHOD O PRACÍCH KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR

1. Význam a prvky pracovněprávních vztahů na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	246
2. Pracovněprávní vztah na základě dohody o pracovní činnosti	249
3. Pracovněprávní vztah na základě dohody o provedení práce	252

Hlava XIX

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY ČLENŮ VÝROBNÍCH DRUŽSTEV

1. Význam, prvky a pojem členského vztahu k výrobnímu družstvu	255
2. Vznik a skončení členského vztahu k výrobnímu družstvu	257
3. Hlavní odlišnosti členského poměru od pracovního poměru	258

ODDÍL TŘETÍ

Pracovněprávní vztahy, které jsou součástí základních pracovněprávních vztahů

Hlava XX

VZTAHY ORGÁNU ROH VZNIKAJÍCÍ PŘI ÚČASTI PRACOVNÍKŮ NA ROZVOJI, ŘÍZENÍ A KONTROLE ČINNOSTI ORGANIZACE

1. Práva pracovníků účastnit se na řízení organizace	260
2. Vztahy organizací a orgánů ROH k socialistickým organizacím. A/ Právní úprava vztahů mezi orgány ROH a socialistickými organizacemi. B/ Subjekty vztahů účasti na řízení. C/ Právní formy účasti na řízení.	262

Hlava XXI

KOLEKTIVNÍ SMLOUVY

1. Funkce a význam kolektivních smluv. A/ Kolektivní smlouvy v kapitalistických státech. B/ Kolektivní smlouvy v socialistických zemích	267
---	-----

2. Funkce a pojem kolektivních smluv v ČSSR	271
3. Subjekty kolektivních smluv	272
4. Obsah kolektivních smluv. A/ Zaměření obsahu kolektivních smluv. B/ Klasifikace obsahu kolektivních smluv. C/ Návaznost kolektivních smluv na národní hospodářské plány.	275
5. Forma kolektivních smluv, jejich časová působnost, platnost a účinnost	276
6. Sankce za porušování závazků z kolektivních smluv	277

ODDÍL ČTVRTÝ

Vztahy související se základními pracovněprávními vztahy

Hlava XXII ODPOVĚDNOSTNÍ (SANKČNÍ) VZTAHY

1. Pojem a druhy odpovědnosti podle pracovního práva	279
2. Kárná odpovědnost	282
3. Pojem, funkce a prvky hmotné odpovědnosti. A/ K právní úpravě obecně. B/ Prevenční povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů. C/ Pojem a funkce hmotné odpovědnosti. D/ Prvky odpovědnostního vztahu. E/ Uplatnění náhrady škody.	284
4. Odpovědnost pracovníka za škodu způsobenou organizaci. A/ Obecná odpovědnost pracovníka. B/ Zvláštní odpovědnost pracovníka.	289
5. Odpovědnost organizace za škodu vzniklou pracovníkovi. A/ Obecná odpovědnost organizace. B/ Zvláštní odpovědnost organizace. C/ Smíšená odpovědnost organizace. D/ Postih organizace vůči jinému subjektu za škodu, kterou byla povinna nahradit. E/ Vzájemný vztah ustanovení platných pro jednotlivé druhy odpovědnosti organizace. F/ Působnost ustanovení ZP o náhradě škod za pracovní vztahy.	294
6. Odpovědnost za neoprávněný majetkový prospěch	305

Hlava XXIII SPORY Z PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ

1. Pojem a příčiny vzniku sporu z pracovněprávních vztahů. A/ K pojmu pracovního sporu. B/ Příčiny vzniku pracovního sporu	307
2. Předcházení pracovním sporům	310
3. Řešení pracovních sporů. A/ K řešení pracovních sporů obecně. B/ Řešení kolektivních pracovních sporů. C/ Řešení individuálních pracovních sporů	312

Hlava XXIV DOZOR A SPOLEČENSKÁ KONTROLA ROH NAD DODRŽOVÁNÍM PRACOVNĚPRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

1. K dozoru nad dodržováním pracovněprávních předpisů obecně	322
2. Státní odborný dozor nad bezpečností a ochranou zdraví při práci. A/ Druhy státního odborného dozoru nad bezpečností a ochranou zdraví při práci. B/ Státní odborný dozor nad bezpečností práce.	323
3. Státní dozor nad dodržováním pracovněprávních předpisů	325
4. Společenská kontrola ROH nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	326
5. Společenská kontrola ROH nad dodržováním pracovněprávních předpisů	327

Hlava XXV PRÁVNÍ VZTAHY VZNIKAJÍCÍ PŘI ZABEZPEČOVÁNÍ PRÁVA NA PRÁCI

1. K právu na práci a právním vztahům, vznikajícím při jeho zabezpečování. A/ Pojem a funkce záruk práva na práci. B/ Závislost záruk práva na práci na ekonomických a politických podmínkách.	329
2. Právní vztahy vznikající v souvislosti s regulací zaměstnanosti a její nástroje	333
3. Záruky práva na práci. A/ Obecné záruky práva na práci. B/ Zvláštní záruky na práci.	338

ODDÍL PÁTÝ Další právní vztahy, v nichž se občané účastní na společenské práci

Hlava XXVI

DALŠÍ PRÁVNÍ VZTAHY ÚČASTI NA SPOLEČENSKÉ PRÁCI

1. K problematice dalších právních vztahů účasti občanů na společenské práci	343
2. Druhy dalších právních vztahů účasti občanů na společenské práci. A/ Vztahy vyplývající z veřejné funkce. B/ Vztahy příslušníků ozbrojených sil v činné službě. C/ Služební poměr příslušníků Sboru národní bezpečnosti. D/ Prokurátoři a vyšetřovatelé prokuratury. E/ Žáci a studenti při práci ve výrobě a provozní praxi. F/ Pracovněprávní vztah advokátů. G/ Vztah členů posádek čs. námořních lodí. H/ Pracovní vztahy členů JZD.	345
Přehled čs. literatury pracovního práva	355
Některá rozhodnutí čs. soudů	381